

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ І ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 66. Джерас Ситі, Н. Дж., субота, 21, марта, 1925.

VOL. XXXIII. No. 66. Jersey City, N. J., Saturday, March 21, 1925. THREE CENTS

Жертьви торнада виносять понад 830 вбитих 2,900 ранених.

ШИКАГО, 19. марта. — Як показується з докладніших огляднів навіженого торнадом простору, перші донесення про жертьви й втрати не були перекажені. Як виходить з докладніших обчислень, жертьв є багато більше, як було подано з першу.

Наперед показалося, що торнадо захопило багато більший простір; вітруга дітнула п'ять стейтів: Іллінойс, Індіану, Мезуре, Тенесі та Кентакі, знищуючи на тім просторі 36 міст. Жертьв було: в Іллінойс 645 вбитих, в 1,945 ранених; в Індіані 100 погиблих, 515 ранених; в Тенесі 33 вбитих, 50 ранених, в Мезуре 27 вбитих, а 349 ранених; в Кентакі 18 вбитих, а 131 ранених. Як видно з поданих чисел сі обчислення часто подані приблизно або на вглад.

Торнадо поачалося коло Озаркс, та віяло через п'ять годин.

ВЕСЬ НАРОД АМЕРИКИ СПИЩІТЬ НА ПОМІЖ ЖЕРТВАМ ТОРНАДА.

ВАШИНГТОН, 19. марта. — Президент Кулідж, як голова Американського Червоного Хреста, видав приказ присилити ратуночку акцію на допомогу околацим, захопленим страшним вітром в західно-середніх стейтах Америки.

Сейчас виїхали на захід спеціальні ратуночкі поїзди, наладовані лікарями, помічниками, медичними причадами, поживою й оджею.

ДОБУЛИ ПЕРШІ ЖЕРТВИ ВИБУХУ В КОПАЛНІ.

ФЕРМОНТ, ВЕСТ ВЕРДЖІНІЯ, 19. марта. — Ратуночкі відішли вже відсталися до пілезних хімічних копалні, де був вибух, послідного вістряка, та винесли звідти 4 трупи. Всі тіла були сильно попарені, і можна було розпізнати лише з трудом. Копалня ще горить, але огонь вже не представляє дальшої небезпеки.

Уряд ще держить трох людей, яких підозрівають, що вони мали щось спільного з бомбою, яку мав хтось кинути в копалню.

ЖЕРТВИ ПРАЦІ ЗА МІСЯЦ.

ОЛБАНІ, Нью Йорк, 19. марта. — Після обчислень стейтвого бюро праці, за місяць лютий погубило в ньюйорському стейті біля праці 131 особа.

З того числа 22 особи погубили при перевозі, а 19 в металевих примісках. Поважне число випадків було теж при будовах та при виробі й консервованню средства поживи.

СЕНАТОВИЙ КОМІТЕТ ЗАТВЕРДИВ ЗА МІСЯЦЬ 19 ДОГОВОРІВ.

ВАШИНГТОН, 19. марта. — Як подає сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, сей комітет затвердив за місяць грудень 19 договорів між Злученими Державами а ріжними другими державами.

Більшість з тих договорів відносяться до прогнібційного закона та до видати собі злочинців між державами.

ВАЖНИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ РОЗПОРЯДОК.

ВАШИНГТОН, 19. марта. — Департамент праці, як начальник імїграційний уряд, видав важке в справі польського горожанина Юліана Кона важкий розпорядок. Після цього розпорядку, імїграційні урядники можуть допустити до Злучених Держав імїгранта навіть, як в його паспорті знаходяться всякі похибки, — приміром, коли подано хибно його державну принадлежність, коли однак ся похибка сталася без вини імїгранта.

ВІДШКОДОВАННЯ ЗА СМЕРТЬ БАТЬКА Й АРЕШТ.

НЬЮ ЙОРК, 19. марта. — Присіжний суд стейтвого суду розбиравши нині позов трох братів Віліямса проти їх віршиця Мориса Вайбергера о відшкодування за фальшивий арешт і смерть батька. Як знісали згідно брати, вони мають в Брукліні крамничню й купили на кредит товари від Вайбергера. Одного дня Вайбергер прийшов домагається від них догуг, але брати сказали йому, що вони не мають часу займатися ним, бо їм вмирає батько. На се Вайбергер став, що більше доплатитися свого догугу, а коли доплатки не заплатили, він спробував полісненн а заарештував їх на тім основі, що буйство вони напали на нього й обрабували. Закінчєння добулися з визини, доказавши свою невинність, батько помер.

Присіжний суд признали кождому з братів по півтрьоту тисячі доларів відшкодування.

ЗРАДИВСЯ У СНІ?

МІДЕЛТАВНІ, Нью Джерсі, 17. марта. — Жінка місцевого горожанина Артура Гілда внесла в суд позов проти свого мужа, котрому закидає доженство. Жінка подає в позов, що муж говорив про другу жінку в сні; вона тоді розвела сідаство й пошла на докази, що її муж справді женився в друге в Каліфорнії.

НЕВДАЧНИЙ РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ЗАГОВІР В ПЕРУ.

БУЕНОС АЙРЕС, Аргентина, 18. марта. — З Ліми, столиці, південно-американської республіки Перу, прийшли вісті, що урядові адалоса відкрити на час революційний договір, який мав вибухнути дня 13. марта. Заговорники мали захопити урядові будинки та повалити теперішній уряд.

ПЛЯНЮТЬ ВОЖЕНЕ ПА-САКІРІВ ВОЗДУХОМ ПОЧЕРЕЗ ОКЕАН.

НЬЮ ЙОРК, 18. марта. — Сюди приїхала нині з Франції група європейських капіталістів, котрі хочуть організувати летичне підприємство до вожения пасажирів почерез Атлантичний Океан. В підприємство мають вложити 120 мільйонів золотих франків, а перша лінія має вести з Бразилі до Португалії.

СТРАШНЕ ПРИЗНАННЯ.

МЕДИНА, Огайо, 18. марта. — Поліція розвела сідаство над причиною смерті Джана Гінке, його жінки та його сестри, які померли разом серед підозірок мають вложити одну кривячку померших, вліно Маріу Вайз, вона призналася не лише до строєння цих трох осіб, але острєння 17 людей. Другі однак виратувалися.

АРЕШТУЮТЬ З ЛЮДИМ ЗА ВИБУХ В КОПАЛНІ.

ФЕРМОНТ, Вест Верджинія, 18. марта. — Доля 33 майнерів, захоплених вибухом у копалні, ще досі не відома, бо ратуночкі вони відішли, що не вдалося до битися до обнятих вибухом перекосів. Одна часть копалні ще горить. Поліція, яка веде сідаство над причинами катастрофи, таки допускає можливість кинєния бомб; вона арештувала троє осіб.

КНИЖКИ ДЛЯ СЕЛА.

На колєгії Народного Комісаріату Робітничо-Селянської Інспекції у Харкові подібно, що цього року українські видавництва випустять 1400 ріжних назв книжок для сільського читача (абі тільки українських; таких, що селяни й читав). В минулому році українські видавництва видали для села тільки 250 назв книжок.

ДОПУСКАЮТЬ СЛАБЕ ПИВО.

Торонто, Канада, 19. марта. — Лєгіслатури канадської провінції Онтаріо внесено проєкт закона, дозволяючого продаж слабих пив по готелях, ресторанах та крамничках. Пиво малоби мати не більше, як півтарта проценту алкоголью.

ПРИКАР ПРИГОДА ОПРИЩІВ.

Кейп, Мей, Н. Дж., 19. марта. — Шериф свого повіту лєвидом нині троє оприщів, які недавно обрабували були банк в Такегові, що ранений ними під час рабунку банкер помер-вми, та що, наслідком цього вони будуть відповідати перед судом за вбиство першого стєпенія, за котре закон визнає кару смерті.

КЕПСЬКИЙ ЗУБАР.

Клементон, Н. Дж., 19. марта. Місцевий контрактор Віліям Скот пробував нині витягнути собі болотний зуб при помочи болотного способу, себто шпурка, привязаного до зуба та до чобота. Покінчивши всі приготування пацієнт сінув з усієї сили ногою, але зуб ни виврав. Зате зламав собі щокую.

НЕЩАСЛИВА ПРИГОДА.

Автомобіль убув в Джерсі Ситі, Н. Дж., 6-літнього хлопця, Тимка Шельва, коли він перебігав улицею.

Батько убитого хлопця Іван Шельва і сини були членами У.Н.С. до січня с. р. В січні батько покинув Союз і разом із сином перестали бути членами, через те стратив і по смерте.

Нехай се буде пересторогою, не тільки, щоб пильнувати дитин на улицях, але також, щоб належати до організації і не покидати її.

ТРАГЕДИЯ ЧИ СПАСЕННЯ ПОЛЬЩІ.

«Слово польське» бідкає на потягін стан польської, заграничної пропаганди і в розпущі наводить еписок достоянників, в руках, в яких спочиває ось пропаганда, А саме: «Парнас у Відні, Ельмер у Берліні, Мілштайн у Бруксєлі, Авербах у Парижі. Найман в Ризі — щож це за пошів?!». Дісно зіставлення отих милозвучних прізвиськ може насунути низку рефлексій. Очевидно, «Слово П.» вважає трагедією Польщі те, що її долею кермувати Жиди, але так само добре можнаби спитати. Чому воно так і чому хтось винуватий, що в слушній час не стало Польків для відповідальних становищ у Польщі і де нині бідкає Польща та взагалі, що з нею було б сталося, колиб не всі оті Парни, Авербахи, Дікензєви, й усі нині польські «родовиті патріоти»?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ «СВОБОДА».

ШКІЛЬНЕ ВІЧЕ В ПЕРЕМІШЛІ.

В п'ятиццю 20 м. м. відбулося в Перемішлі, в салі «Нар. Дому», шкільне віче, на яке приїхало з околлиці понад тисяча селян, не рахуючи місцевого громадянства. Вікряні віче палкого промовою д-р Загайкевич, проводив віче д-р Т. Кормош. Референтом був п. В. Целевич, який пояснював суть шкільного кресового закону і способи, яким треба боронитися за права народної мови в школі. В дво-годинній дискусії селяни представляли польонізаційний похід на українському селі та ставили низку практичних запитів, на які отримували негайну відповідь. Віче перейшло без ніяких інцидентів. Перемиський повіт належить до найкращих у краю під оглядом організації шкільного плєбісциту.

ПЕРЕІМЕНОВАННЯ ЦАРИЦИНА.

Царини над Волгою, столиця губернії, змінила назву. Згідно з постановою останнього з'їзду рад, Царини буде зватися «Сталінград», в честь відомого більшовицького діяча Сталіна (правдиве прізвисько Сталіна — Джугашвілі; він по походженню Грузин).

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

У Київі почав виходити новий журнал «Комунар», в двох паралельних виданнях українських і по російськи, орган Київського губкому КП(б) У. Завдання журналу допомогти активним членам партії і радянським робітникам на селі у загальновити шоденний досвід праці на селі і вивчувати його з поглядом завдань комуністичної партії. Журнал виходить щомісяця. Перше число журналу містить статті київських комуністичних — провідників: Постринова, М. Барана, В. Кузменка, Шуркача і инш.

КРАЄЗНАВСТВО НА ЧЕРНИГІВЩИНІ.

У Чернігові існує Інститут краєзнавства. В жовтні минулого року відбулася у Чернігові конференція краєзнавства, на якій було прочитано 23 доклади, з того тільки 9 докладів по українській рєштє російською мовою. Доклади обнимали: територію губернії, населєння, сільське господарство, промисли, торгівлю, культурне життя і т. п. На видання докладів друком нема грошей.

У Чернігові існує п'ять музеїв: Тарновського, з окремими ішевськимським відділами; стєграфічний, культів, архітектів, мистецтв. Найбільший музей, Тарновського. При місцевому Інституті Народної Освіти існує історично-архівний гурток студентів, члєни якого працюють по музеях.

750,000 дїтїй голодусь на Україні.

БЕРЛІН, 19. березня. — Советські газети з Москви і з України явно пишуть, що тепер на Україні в крайньому голоді понад 750,000 дїтїй.

З Харкова повідомляють, що більшовицьке правительство дає частинну допомогу лише 90,000 дїтям, а решта голодуючих дїтїй остається зовсім безпомочі.

В самій Харківщині буде домагається від алянтів заповнення прох час опорожненя Рущини і міста Кєльну, в усіях переговорах про забезпєчення границь Франції.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ В ІТАЛІІ.

ПАРІЖ, 19. березня. — Англіський король Юрій V. з жінкою Марією прибув до Кале, відки виїхали обое поїздом до Італії на кураційний поїбут в Генуї.

ЛОРД КЕРЗОН ПОМЕР.

ЛОНДОН, 20. березня. — Сьогодні рано помер бувший британський міністер закордонних справ лорд Керзон. Він прожив 62 роки; в публичному життєю брав участь 40 літ.

ЗНИЩЕНІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН, 19. березня. — Англія досі знищила кораблів на основі вашигтонської умови містоти на 400,000 тон.

СПРАВА РУЩИНІ І КЕЛЬНУ.

БЕРЛІН, 19. березня. — В тутешніх урядових кругах заповнюють, що Німєччина буде домагається від алянтів заповнення прох час опорожненя Рущини і міста Кєльну, в усіях переговорах про забезпєчення границь Франції.

МАРКС КАНДИДУЄ.

БЕРЛІН, 19. березня. — Бувший німєцький федеральний канцлер др. Вільгельм Маркс, котрий тепер був премєром Прусії, покинув се становище, щоб мати свободу у кандидованню на президента Німєччини.

ФРАНЦІЯ, ПОЛЬЩА І НІМЄЧЧИНА.

ЛОНДОН, 19. березня. — Англія далі радить Франції, щоб порозумілася з Німєччиною щодо охорони своїх границь. Вона теж радить Франції, щоб вилнула на Польщу, аби або віддала Німєччині шийку і Шлєск, або щоб згодилась на мирові переправу у сій справі набудуче.

Франція сьому противиться, але Англії вірять, що вона ще змінить погляд, коли переконається, що з Польщею вона не мати-ме жадного забезпєчення.

БОЛЬШЕВИКИ ПРИЗНАЮТЬ ЧАСТИНУ ЦАРСЬКИХ ДОПІВ.

ПАРІЖ, 19. березня. — Російський більшовицький амбасадор Леонід Красін заявив сьогодні, що його уряд хоче признати Франції передовенні довги Росії, але не всі, бо сін викликав би ворожнєчу серед публіки в Росії. Натомість, каже він, більшовицькі готові на компроміс і хотять признати часть давніх довгів.

Красін каже, що Франція мусить обтягти суму довгів, бо більшу частину з 30 мільярдів франків царська Росія атотила в Польщі на залізницї і кріпості і тому сей час повинна стьгати з Польщі. Також значна частина грошей пішла до балтійських держав, котрі тепер теж незалежні і можуть платити окремо.

КОНЕЦЬ СТРАЙКУ.

МЕДЮЛІАН, Італія, 19. березня. — Сьогодні за фашістами і соціалістами покинужі страйк в металевому промислі в Льомбарді і вернувся до праці.

ВІДЗНАЧЕННЯ Д'АННУНЦІЯ.

РИМ, 18. березня. — Сьогодні, в роковини злукі пристаневого міста Фоме з Італією принав Італійський парламент резолюцію, якою постановале умістити імя Д'Аннуцїя, котрий прибав Фоме для Італії, на «Славних Сторонах Історії Італії».

ВІЙНА В КИТАО.

ПЕКІНГ, столиця Китаю, 19. березня. — В інформованих кругах заповнюють, що війна в Китаю вибухне наово вже небаром.

Чанг Тє-лїн має 1,400 російських білогардіяців недалеко Тєнцїна, з якими хоче рушити єрєд і проголосити монархію.

ПОДАТОК ПОДОРОЖНИХ. ІШЕВБЕРГІ, Франція, 18. березня. — Подорожники, які їдуть від Америки, давають відтепер по 50 франків спєціального податку.

До УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
Приймається в Січні, Лютім і Марті

БЕЗ ВСТУПНОГО

СТАРШИХ МУШИН, ЖЕНШИН
як рівнож і ДІТІЙ.

Користайтеся з Нагоди Продовження Ювильної Кампанії!

Вступайте в Члєни Українського Народного Союзу.

